

Els que he trobat pel camí

En aquesta fotografia, Ventura Gassol expressa l'alegria del seu retorn a Catalunya.

Ventura Gassol

per
Camil Geis, prev.

Vaig conèixer Ventura Gassol —Bonaventura Gassol i Rovira— l'any 1923, als Jocs Florals de Barcelona, on jo recollia un tendre branquilló de lorer —un tercer accésit a la Viola d'Or, amb tota la illusió d'un estudiantet cofoi d'aquell petit triomf, que, a mi, se m'antullava molt gran, precedit com anava per tres figures literàries ja consagrades: el canonge Collell —el premi—, Mn. Andreu Caimari —el primer accésit— i Josep Massó i Ventós — el segon—.

Ventura Gassol hi recollia un Premi Extraordinari, creat pels Mantenidors, pel seu poema dramàtic «La Dolorosa», del qual digué el Secretari, Jordi Rubió: «Escrit amb ardent emoció, al qual sols pot perjudicar, en opinió del Consistori, la cruesa, per altra banda dignament salvada, en les expressions poètiques de la tragèdia que l'autor planteja».

Per cert que un altre Premi Extraordinari l'obtenia, al seu costat el joveníssim poeta Melcior Font, el qual s'havia revelat prometedor, dos anys abans, en uns Jocs Florals celebrats a Sarrià de Ter, on havia obtingut la Flor Natural. Qui havia de dir que aquells dos poetes —Ventura Gassol i Melcior Font— companys de triomf, l'any 1923, als Jocs Florals de Barcelona, anys a venir, havien de treballar junts al Departament de Cultura de la Generalitat: Gassol, Conseller, i Font, Secretari.

L'assenyalat triomf de Ventura Gassol als Jocs Florals de Barcelona havia estat precedit d'un de més ressonant, malgrat haver-lo obtingut en un escenari comarcal: en uns cèlebres i celebrats «Jocs Florals de l'Empordà», que havien tingut lloc a Torroella de Montgrí, l'any 1920, on el poeta s'havia revelat amb una aspra composició titulada «El Crist dels Vents», que l'acreditava renovellador de les marcides Englatines dels temps heroics de la Renaixença, composició que es popularitzà a tota la terra catalana i que la podríem qualificar de síntesi del to patriòtic de les englantines aplegades en el llibre «Les tombes flamejants».

Ens farem càrrec de la importància cultural i patriòtica que tingueren aquells famosos «Jocs Florals de l'Empordà», si recordem els noms del Jurat: Jaume Massó i Torrents, president; Josep M. Lòpez-Picó, F. Pujulà i Vallès, Eusebi Isern i Dalmau, Pere Blasi i Miquel de Palol, vocals, i Jaume Maurici, secretari. I encara si esmentem els noms dels premiats. Ultra Ventura Gassol: Marià Manent, Joan Santamària, Carles Soldevila, Josep Carner, Joan Badia, Mn. Francesc Viver i Joan B. Torroella. El discurs de gràcies correngué a càrrec de Lòpez-Picó. Consistí en uns «Mots de regreïament» en inspirades estrofes líriques.

Ventura Gassol nasqué a la Selva del Camp l'any 1893. «Gent del Camp, Gent del Llamp», es diu de la Gent del Camp de Tarragona, comarca saccejada per les ventades, com l'Empordà. Ventura Gassol venia preparat per interpretar el buf orquestral de la tramuntana fins a personificar-lo en un Crist abraçant tot l'Empordà, en una vibrant alegoria.

Gassol havia fet estudis eclesiàstics a la Universitat Pontifícia de Tarragona. L'any 1914 els abandonà i passà a residir a Barcelona.

Es dedicà al periodisme i es llançà a una intensa activitat política a través dels corrents més radicals del nacionalisme català.

Amic i col·laborador de Francesc Macià, intervingué en els cèlebres «Fets de Prats de Molló».

Orador fogós, no és estrany que fos un vibrant declamador dels seus poemes patriòtics i que, tant amb la seva oratòria com amb la seva declamació, electrizés les masses.

Fou Conseller de Cultura en el primer Govern de la Generalitat.

En esclatar la Guerra Civil, l'any 1936, des de la Conselleria de Cultura de la Generalitat, es desvisqué per salvar el patrimoni artístic de Catalunya.

Fou un dels Consellers de la Generalitat que més treballà pel salvament de persones perseguides per les seves conviccions polítiques i religioses, per part d'elements extremistes incontrolats.

Entre els sacerdots que salvà d'aquesta inqualificable persecució religiosa, cal destacar la figura egrègia del Cardenal de Tarragona, Dr. Vidal i Barraquer.

Tot això ocasionà a Ventura Gassol no pocs dificultats en l'exercici del seu càrrec: àdhuc, en determinades circumstàncies, perillà la seva vida, i es veié obligat a passar la frontera i refugiar-se a França, l'octubre de 1936.

Durant els seus anys d'exili, ha procurat conservar i expandir la flama de la catalinitat, principalment prenent part als Jocs Florals itinerants —que, ara en un país, ara en un altre— han anat donant a conèixer a l'exterior de la nostra Terra un fet lingüístic i el seu problema de reconeixement legal en ordre a la supervivència.

Bibliografia: Dos poemes dramàtics: «La Dolorosa» i «La cançó del vell cabrés», que foren estrenats amb gran èxit; la versió catalana de «Gitanjali», de Rabindranath Tagore, en col·laboració amb J. Carner-Ribalta; i varis llibres de poemes: el dessús esmentat «Les tombes flamejants», «Àmfora», «La Nau», «Mirra», «Poemes-1934» i «Miratges», aquest publicat a l'exili l'any 1954.